

Revisorernas redogörelse 2019

Bilaga till revisionsberättelsen

RS
EF
RS
AW

Innehållsförteckning

1. Granskningens omfattning	3
2. Ändamålsenlig verksamhet	3
2.1 Avstämning av balanskravet	5
2.2 Finansiella mål	5
2.3 Övriga finansiella nyckeltal	6
3. Rättvisande räkenskaper.....	9
3.1 Bokslutsprocessen	9
3.2 Sammanställd redovisning	9
3.3 Resultaträkning – analys och kommentarer	9
3.4 Prognosavvikelse	10
3.5 Driftsresultat per nämnd	11
3.6 Kommentarer från granskning av balansräkning	12
3.7 Kassaflödesanalys.....	13
3.8 Tvister	13
4. Budgetprocessen och ekonomistyrning	13
5. Intern kontroll.....	14
6. Fördjupade granskningar	15
7. Sammanfattande bedömning.....	18

Handwritten notes in blue ink:
JLS
R&K
RS
Art

1. Granskningens omfattning

Revisionen har utförts i enlighet med kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och Regionens revisionsreglemente. Det innebär att all verksamhet har ingått i granskningen. Granskningen syftade till att bedöma om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som sker inom Regionen är tillräcklig.

Revisionen har genomförts i enlighet med den fastställda revisionsplanen för 2019 och omfattar Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Tandvårdsnämnden, Trafiknämnden, Regionala utvecklingsnämnden, Kultur och bildningsnämnden, Patientnämnden och Samverkansnämnden. Enligt Kommunallagen 11 kapitlet 2 § granskades även den av Regionen upprättade delårsrapporten per 2019-08-31. Revisorernas bedömning av delårsrapporten bifogades rapporten då den behandlades av Regionfullmäktige.

Vi har i likhet med tidigare år biträttats av sakkunniga revisorer från Ernst & Young AB.

Denna rapport ger en sammanfattande redogörelse av 2019 års revision och ligger som en bilaga till revisionsberättelsen.

2. Ändamålsenlig verksamhet

Lagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska utvärderas och redovisas i förvaltningsberättelsen. Ändamålsenlig verksamhet innebär således bland annat genomförandet av lagstadgade uppgifter samt hörsamhet och följsamhet till av Regionfullmäktige beslutade mål.

I regionplanen finns fem fastställda perspektiv med elva tillhörande inriktningsmål. Regionens fem perspektiv är:

- Invånare och samhälle
- Kvalitet och process
- Kompetens
- Miljö och hållbarhet
- Ekonomi

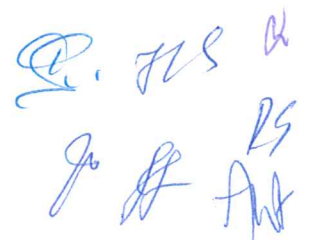
Av regionplanen framgår inriktningsmålen.

Respektive nämnd följer upp de inriktningsmål som bedöms tillämpliga för den specifika verksamheten.

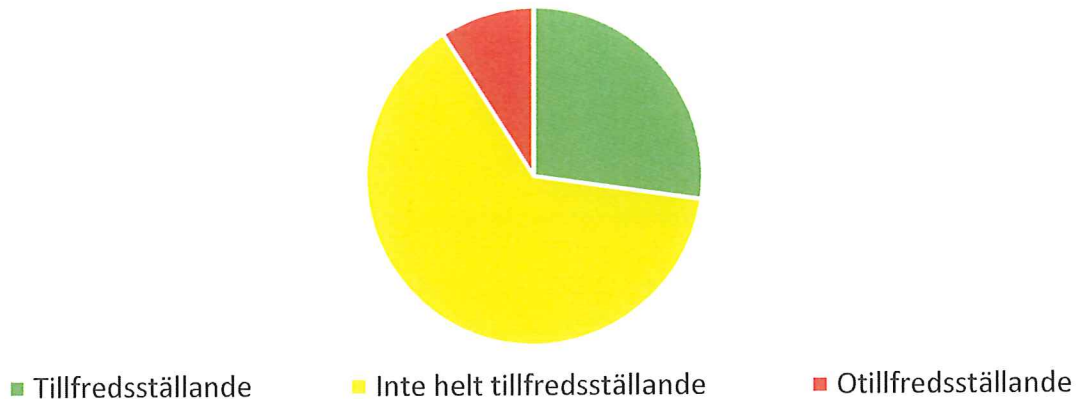
Inriktningsmålen sammanfattas i årsredovisningen med utvärdering av måluppfyllelsen i tre kategorier,

- tillfredsställande,
- inte helt tillfredsställande,
- otillfredsställande

I nedanstående diagram framgår den samlade måluppfyllelsen för inriktningsmålen på en övergripande nivå.

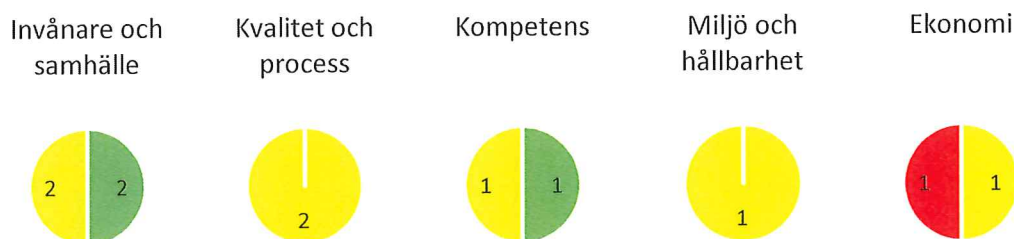
Måluppfyllelse inriktningsmål

De mål som inte bedöms vara helt tillfredsställande alternativt otillfredsställande utgörs av:

	Inte helt tillfredsställande	Otillfredsställande
Ekonomi med god kostnadskontroll.		X
En god och jämlik hälsa	X	
God tillgänglighet	X	
God kvalitet i Region Blekinges tjänster och samverkansprocesser	X	
En digitaliserad verksamhet	X	
Säkrad kompetensförsörjning nu och i framtiden	X	
En hållbar verksamhet	X	
Långsiktig ekonomisk planering	X	

Måluppfyllelsen för respektive perspektiv ser ut enligt följande:

Årsredovisningen innehåller en motivering till respektive inriktningsmåls måluppfyllelse. Däremot framgår det ingen bedömning av måluppfyllelsen för inriktningsmålets indikatorer.

Region Blekinges sammantagna bedömning är att det inte fullt ut uppnåddes en god ekonomisk hushållning i förhållande till regionfullmäktiges mål. Till grund för bedömningen ligger att endast tre av elva inriktningsmål uppnådde en tillfredsställande måluppfyllelse. Vi delar denna bedömning.

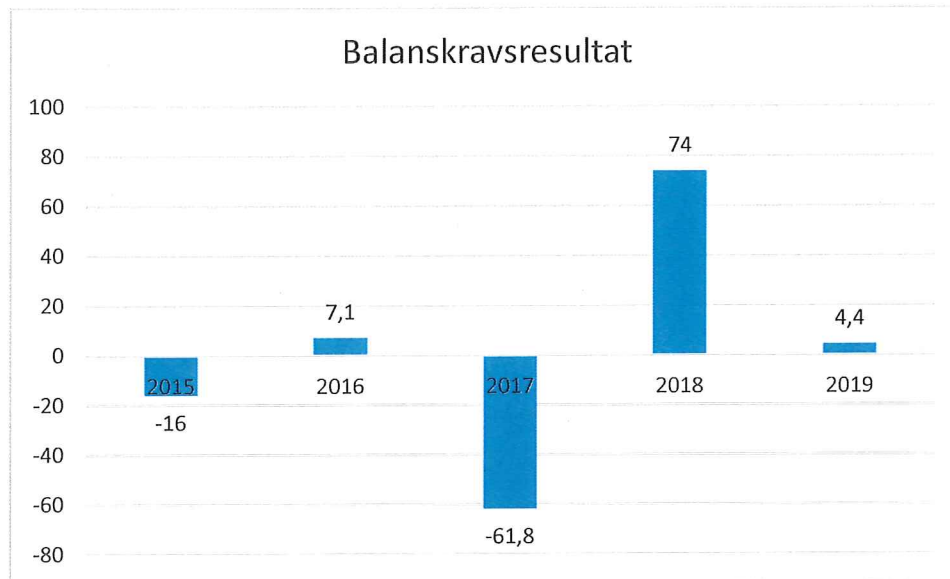
Inom ramen för bokslutsgranskningen konstateras ett antal utvecklingsområden avseende regionens målstyrning. Samtliga nämnders verksamhetsberättelser innehåller inte en sammanfattande bedömning av respektive mål. Vidare förekommer det att inriktningsmål bedöms vara uppfyllda samtidigt som indikatorerna inte har uppnått målvärdet. Exempelvis inriktningsmålet om hållbart näringsliv som på en

JUS h
RS
Aut
E. Jo

Övergripande nivå bedöms vara tillfredsställande men där ingen av indikatorernas utfall för 2019 uppnår målvärdet. Vi ser en problematik i att flera verksamheter har många vakanser och stora svårigheter i att rekrytera personal samtidigt som målen inom perspektivet kompetens bedöms vara uppfyllda. Detta på grund av att indikatorerna inte avser personalförsörjning.

2.1 Avstämning av balanskravet

I årsredovisningen framgår att balanskravet uppnås för 2019 med ett balanskravsresultat om 4,4 mnkr, efter justering av orealiserade vinster i värdepapper. Regionen har återställt tidigare års underskott och med årets balanskravsresultat uppfyller regionen balanskravet.

2.2 Finansiella mål

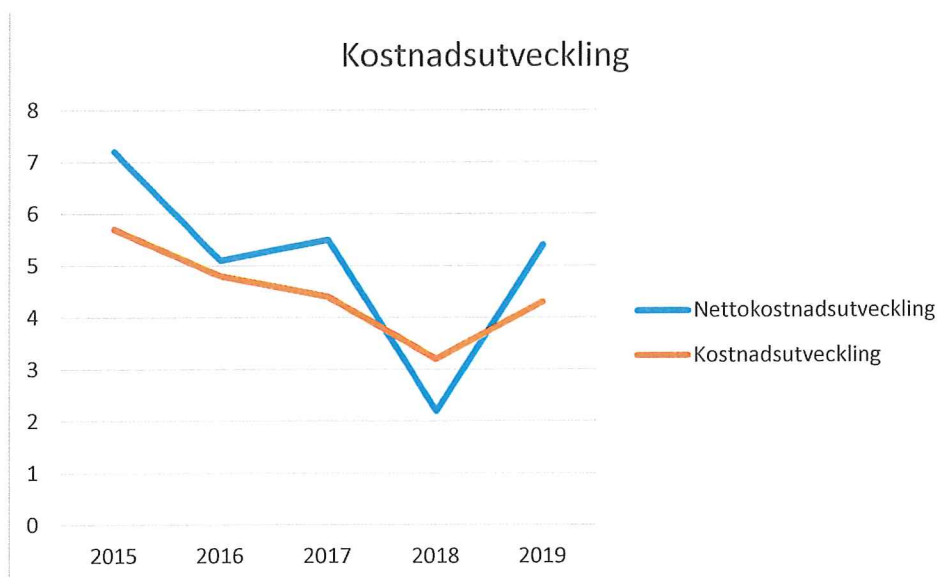
Regionen har i det ekonomiska perspektivet fastställt två inriktningsmål med indikatorer:

Inriktningsmål	Indikator
Ekonomi med god kostnadskontroll	Kostnadsutveckling
	Nettokostnadsutveckling
	Budgetföljsamhet
Långsiktig ekonomisk planering	Andel påbörjade och avslutade investeringar
	Avkastning på Region Blekinges pensionsplaceringar

Kostnadsutveckling

Såväl kostnadsutveckling som nettokostnadsutveckling når inte fullmäktiges uppställda målvärde på 1,6 % respektive 3,2 %. Utvecklingen framgår av nedanstående diagram.

 S. JLS RS k
 J. H. Aut

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 5 484 mnkr vilket är 451 mnkr högre jämfört med föregående år. Den största förändringen avser regionbildningen. Av den totala kostnadsmassan utgör personalkostnader 65 %, och har ökat 206 mnkr. Personalkostnader för tillkommande verksamheter vid regionbildningen uppgår till 108 mnkr. Ökningen för resterande verksamhet, 98 mnkr, uppgår till 5,6 %. Övriga väsentliga kostnadsposter utgörs av:

- Inhyrd personal +14,8 mnkr (11,2%)
- Köpt vård +14,3 mnkr (3,2%)
- Läkemedel +27,9 mnkr (5,1%)
- Trafikentreprenörskostnader -3,1 mnkr (0,7%)

Budgetföljsamhet

Målsättningen är att regionens verksamhet skall bedrivas inom den budgetram som fullmäktige har fastställt. Detta gäller såväl den samlade budgeten som de enskilda nämnderna.

Regionens samlade verksamhet bedrivs inom fastställda budgetramar, huvudsakligen beroende av resultat från finansiella poster. Däremot avviker två av nämnderna väsentligt från givna ramar, hälso – och sjukvårdsnämnden och tandvårdsnämnden. Se avsnitt 3.5 nedan för mer detaljerad information.

Andelen påbörjade och avslutade investeringar

Årets målsättning för andelen påbörjade och avslutade investeringar skulle uppgå till 90 % av den totala investeringsbudgeten. Utfallet uppgick till 85 %, vilket innebär att målsättningen inte uppnås.

Avkastning på Regionens pensionsplaceringar

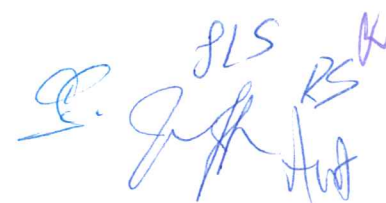
Årets målsättning för avkastning på Regionens pensionsplaceringar skulle uppgå till 3 % i genomsnitt på en femårsperiod. Utfallet uppgick till 5,3 %, vilket innebär att målsättningen uppnås.

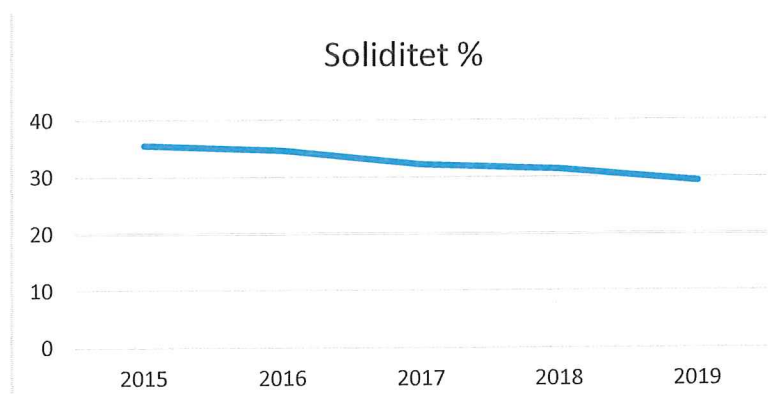
2.3 Övriga finansiella nyckeltal

Regionen redovisar i årsredovisningen ytterligare finansiella nyckeltal.

Soliditet

Soliditeten (exklusive pensionsåtagande) visar regionens långsiktiga betalningsförmåga och framgår av nedanstående diagram. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden är negativ.

En försämrad soliditet förklaras av olika anledningar. Ett svagt resultat i förhållande till investeringstakten är en, vilket är fallet i Region Blekinge.

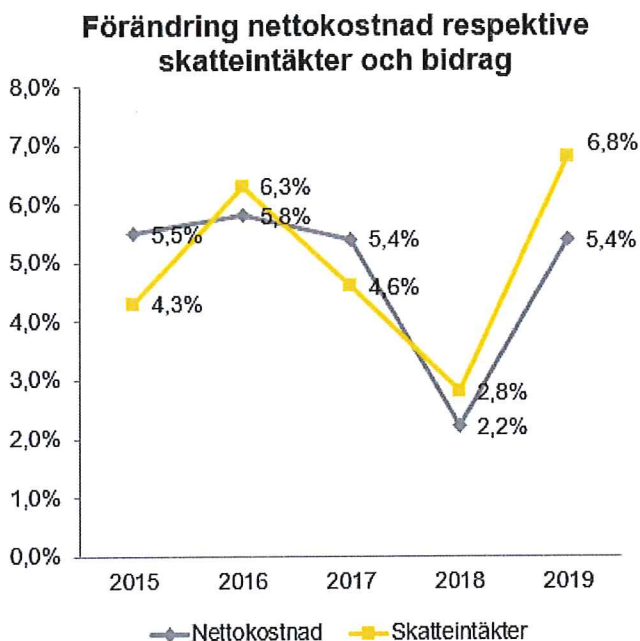
Utveckling skatteintäkter och generella statsbidrag

Av nedanstående diagram framgår utveckling av regionens skatteintäkter de senaste åren. I diagrammet framgår även nettokostnadsutvecklingen för att kunna göra en jämförelse. För en god ekonomisk utveckling krävs en högre utvecklingstakt på skatteintäkter än nettokostnader. Utvecklingstakten för nettokostnader och skatteintäkter från 2015 till 2019 har varierat. Rensat från effekten av regionbildningen ökar skatteintäkterna med 6,8 % mellan 2018 och 2019, vilket till stor del är en effekt av den ökade skattesatsen.

Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 5 453 mnkr. Ökningen (469,7 mnkr) är hänförlig till fullmäktiges höjning av utdebiterad skatt samt skatteväxling vid regionbildning.

Skatteintäkter har redovisats i enlighet med gällande rekommendationer och baseras på nationella uppgifter från SKR. Den slutliga avräkningen för 2018 är positiv, 34 kronor per invånare och den preliminära avräkningen för 2019 blev negativ, 220 kronor per invånare. Den sammanlagda effekten på årets resultat uppgår till -28,8 mnkr.

Trots en mer positiv ökningstakt för skatteintäkter konstaterar vi att nettokostnadernas totala andel av skatteintäkter de senaste åren har uppgått till ca 101 %. Detta bedömer vi vara en oroande utveckling.

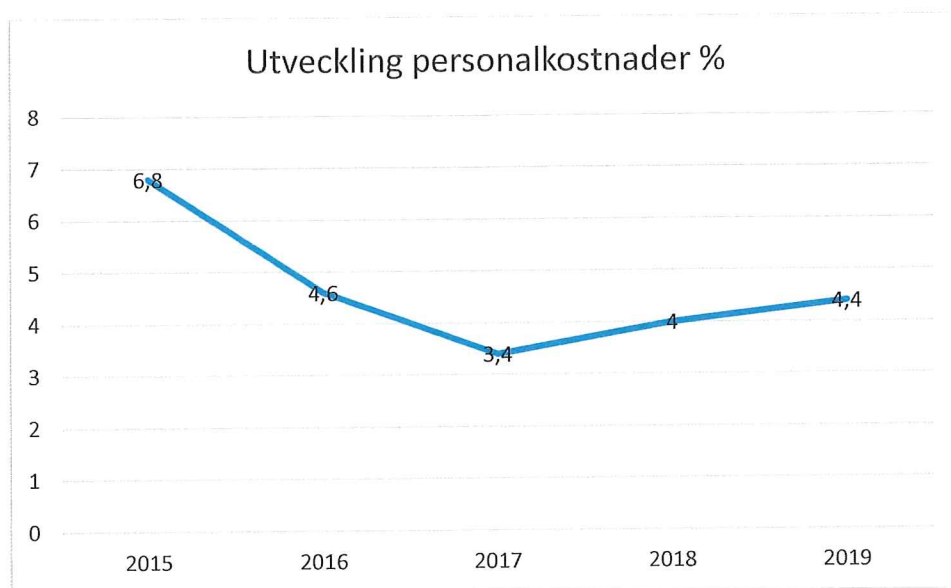

Personalkostnader

Regionens personalkostnader uppgår till 3 562 mnkr, varav kostnader för inhyrd personal är 146 mnkr. Ökning av personalkostnader uppgår till 206 mnkr och är hänförlig till såväl övertagande av personal i samband med regionbildningen som ytterligare ökning av antal timmar och anställda samt den generella löneökningen från årets lönerrevision.

I årsredovisningen framgår de enskilda nämndernas kostnader och förändring mellan åren. I nedanstående bild framgår förändring av personalkostnader exklusive verksamheter som tillkommit i regionbildningen. Dessa utgör 58 mnkr eller 1,6 % av totala kostnader och för jämförelsens skull har dessa exkluderats.

Den totala avvikelserna för inhyrd personal jämfört med budget uppgår till -92 mnkr. Problematiken med brist på personal delar Region Blekinge med övriga regioner och är något som har identifierats sedan flera år tillbaka. Ett önskvärt utfall av kostnader för egen personal i förhållande till budget torde i denna situation vara ett överskott för att täcka bristen för hyrpersonal. Så är dock inte fallet. Budget för egen personal visar visserligen ett överskott, men uppgår endast till 3 mnkr. Det sammanlagda underskottet blir således väsentligt. Vi bedömer att det finns två huvudsakliga orsaker till detta, dels att regionen valt att inte budgetera fullt ut för hyrpersonal men även att kostnaden för inhyrd personal med samma volym är betydligt dyrare än egen personal. Yttermera måste regionen täcka brist på personal med dyra lösningar såsom jour- och övertid.

Investeringar

Investeringsplanen som fastställts av fullmäktige uppgick till 602,2 mnkr. I nedanstående tabell framgår utfall för respektive tillgångslag samt en kortare förklaring till avvikelse mot budget. Av årsredovisningen framgår årets investeringar. Årets största investeringar har skett inom fastigheter och avser ny byggnad för patologi/cytologi samt ambulansstation Karlskrona.

Självfinansieringsgrad för 2019 uppgår till 60,3 %.

Tillgångsslag	Utfall	Budget
Fastigheter	284,4	294,0
Inventarier	10,9	29,2
IT	48,9	59,6
Medicinsk teknik	57,6	90,7
	402,2	473,4
Tillägg investeringsplan		128,8
Investeringsplan		602,2

3. Rättvisande räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att regionen förfogar över kompetent personal för den ekonomiska rapporteringen. Regionen bedöms härtill ha en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Dokumentationen och kvaliteten i bokslutet bedöms över lag hålla hög nivå och granskningen har inte påvisat något annat än att deadlines och uppsatt tidplan har efterföljts.

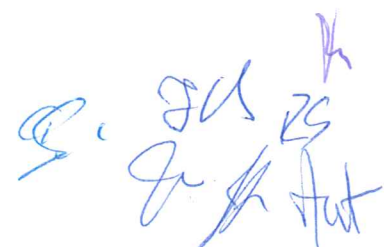
3.2 Sammanställd redovisning

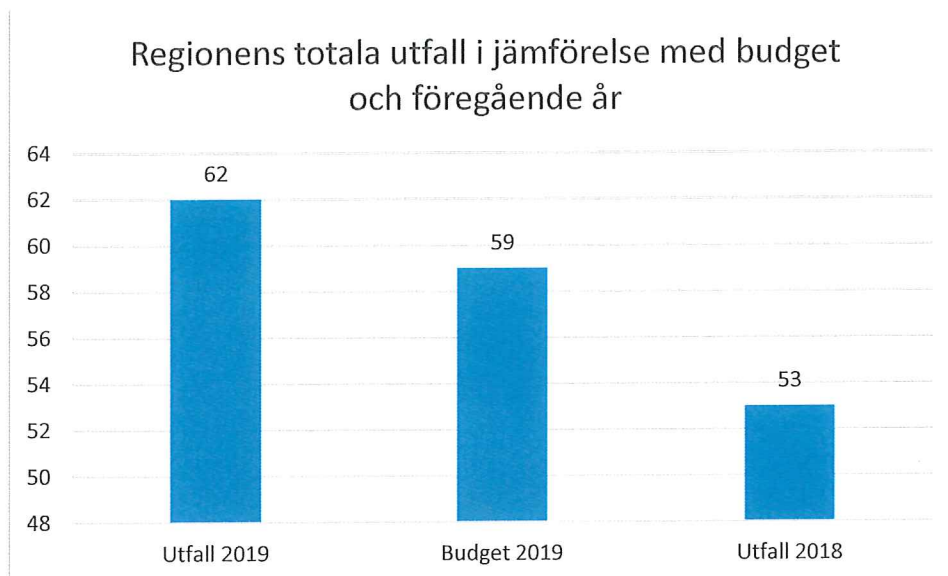
Enligt KL 12:2, ska sammanställda räkenskaper upprättas för en kommunal koncern. Detta behöver dock inte göras om samtlig kommunala koncernföretag, såväl var för sig som tillsammans, är utan betydelse för kommunen eller regionen. Enligt rekommendation från RKR (Rådet för Kommunal Redovisning) 16 Sammanställda räkenskaper avses företag där den kommunala koncernens andel av omsättningen eller omslutningen är mindre än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Den sammanlagda kommunala koncernens andel av omsättningen eller omslutningen hos de företag som undantas får dock inte överstiga 5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Region Blekinge upprättar mot bakgrund av ovanstående ingen sammanställd redovisning.

3.3 Resultaträkning – analys och kommentarer

Årets resultat uppgår till 62 mnkr, vilket innebär en budgetavvikelse på sammanlagt +3 mnkr. Den sammanlagda budgetavvikelsen är i sig inte väsentlig men innehåller ett flertal väsentliga avvikelser bland såväl intäkter som kostnader

Verksamhetens intäkter som avser främst ersättning för såld vård, trafikintäkter samt riktade statsbidrag, ökar med 272 mnkr och uppgår 2019 till 1 092 mnkr. Den största förändringen hänförs till regionbildningen. Verksamhetens intäkter avviker gentemot budget med 76 mnkr. Bland regionens kostnader noterar vi väsentliga avvikelser för inhyrd personal (-92 mnkr) och övriga kostnader (-108 mnkr). Budgetavvikelsen för finansiella intäkter och kostnader uppgår till 112 mnkr och är en effekt av kapitalvinster för avyttrade aktier och andelar och realiserade värdestegring i värdepapper.

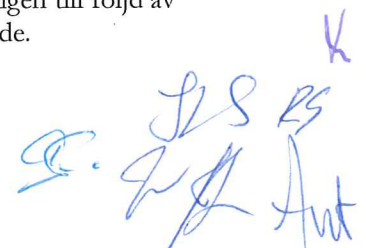
Personalkostnaderna för egen personal ökar med 189 mnkr eller 5,7 %. Ökningen hänförs främst till regionbildningen och däri övertagande av personal. Personalkostnader uppvisar ett underskott gentemot budget på -3 mnkr. Hälso- och sjukvårdsnämndens personalkostnader som motsvarar 74 % av regionens totala personalkostnader, ökar med 93 mnkr. Såväl ökning som avvikelse mot budget uppges bero på att omstrukturering av vårdplatser inte genomförts i tänkt omfattning samt höga kostnader för jour- och övertid. Kostnader för inhyrd personal ökar med 15 mnkr. Budgeterad kostnad för hyrpersonal uppgår till 54 kr och överskrids därmed med 92 mnkr. Köpt vård ökar med 15 mnkr eller 3,4%. Vi noterar en marginellt minskad kostnad för den högspecialiserade vården emedan kostnader för fritt vårdval och akutsjukvård ökar. Kostnaden för den köpta vården är i nivå med budget. Läkemedelskostnaderna ökar med 28 mnkr eller 5,1%. Ökningen fördelas jämt mellan den öppna vården och rekvisitionsläkemedel.

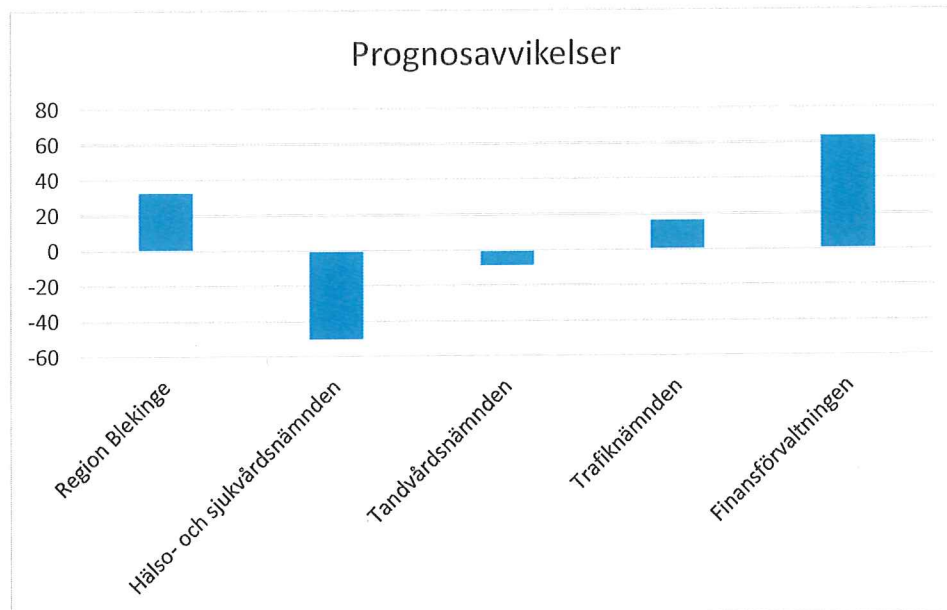
Finansnettot (93 mnkr) består av finansiella intäkter (165 mnkr) reducerat med finansiella kostnader (-72 mnkr). Avvikelsen mot budget uppgår till 112 mnkr och härleds till finansiella intäkter. Bland finansiella intäkter märks huvudsakligen vinst vid försäljning av värdepapper på 97 mnkr och uppskrivning av finansiella instrument (realiserade vinster) på 42 mnkr. Finansiella kostnader består huvudsakligen av en finansiell kostnad på pensioner om 60 mnkr.

Skatteintäkterna har ökat med 426 mnkr eller 11,8 % jämfört med föregående år. Främsta orsaken till ökningen är den höjda utdebiteringen av skatt från 2019 samt skatteväxling i samband med regionbildning. Budgetavvikelsen uppgår till 3 mnkr. Generella statsbidrag och utjämning ökar med 43 mnkr eller 3,2 %. Budgetavvikelsen uppgår till -9 mnkr. Region Blekinge har innevarande år erhållit del av regeringens anslag för stöd med anledning av flyktingsituationen, motsvarande 23 mnkr. Skatteintäkter och generella bidrag är redovisade i enlighet med gällande redovisningsprinciper och god redovisningssed

3.4 Prognosavvikelse

I förhållande till den prognos som lämnades per 2019-08-31 är utfallet 33 mnkr högre. Verksamheternas nettokostnader ökade dock kraftigt under hösten 2019. Prognosen förbättras huvudsakligen till följd av avyttringar av värdepapper samt redovisning av återstående värdepapper till verkligt värde.

Hälsa- och sjukvårdsnämndens prognos försämras under hösten med 50 mnkr. Enligt nämnden är detta en effekt av att kostnadsökningen blev betydligt högre än förväntat. Den förväntade kostnadsutvecklingen blev 28,9 mnkr högre. Därtill kom oväntade kostnader på 25,2 mnkr. I nämndens årsrapport specificeras prognosavvikelserna. Bland orsakerna till den förväntade kostnadsutvecklingen finns både positiva och negativa avvikelser. De största posterna rör högre intäkter för såld vård, lägre kostnader för läkemedel inom öppenvård, högre kostnader för specialiserad vård och Nära vård samt utebliven effekt av förväntade besparingar. Inom oväntade kostnader nämns bland annat omföring av löner till följd av omorganisation, avgångsvederlag samt ett mycket dyrt vårdtillfälle.

Av **tandvårdsnämndens** årsrapport framgår att orsakerna till det försämrade utfallet jämfört med prognosen är fortsatt underfinansiering av höjd åldersgräns för fri tandvård, sämre tandhälsa och ökat behov av specialisttandvård. Detta avser beställarverksamheten. Inom Folktandvården fortsätter bristen på tandläkare att leda till lägre intäkter än budgeterat. Vakansläget blev sämre än befarat.

Trafiknämndens avvikelse gentemot prognosen förklaras av budgettillskott, ej budgeterade viten samt högre intäkter än beräknat. Avvikelser bland kostnader återfinns huvudsakligen i överskott för entreprenad Öresundståg och högre kostnader än beräknat för nytt biljettsystem (licenser, mjukvara, konsulter).

Inom **finansförvaltningen** redovisas dels skatter och generella statsbidrag samt resultat från finansiella poster. Det förbättrade resultatet jämfört med prognosen hänförs till avyttring och uppskrivning av värdepapper.

3.5 Driftsresultat per nämnd

Verksamheternas sammanlagda avvikelse gentemot budget uppgår till 2,5 mnkr. Nedan kommenteras nämnder med störst budgetavvikelse.

	Avvikelse mot budget 2019 (mnkr)
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-155,8
Tandvårdsnämnden	-18,2
Trafiknämnden	+17,6
Regionala utvecklingsnämnden	+0,1
Kultur- och bildningsnämnden	0
Patientnämnden	+0,5
Samverkansnämnden	-1,1
Regionservice	-0,5
Regionstab och regiongemensamt	+13,3
Finansförvaltningen	+146,5

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar ett underskott gentemot budget på -155,8 mnkr. De mest väsentliga avvikelserna hänförs till kostnader för inhyrd personal och för driftskostnader. Budgeterade kostnader för inhyrd personal uppgick till 54 mnkr, med ett utfall om 146 mnkr. Avvikelsen bland anställd personal är positiv men täcker inte avvikelsen för den inhyrda personalen. Sammantaget överstiger kostnader för personalbudgeten med 81 mnkr.

Bland övriga driftskostnader återfinns kostnader för köpt vård och för läkemedel. Dessa kostnader ökar i jämförelse med föregående år, men ligger inom ramen för fastställd budget. Den mest väsentliga negativa avvikelsen gentemot budget återfinns bland interna tjänsteköp (hyra, kost, städning, IT mm) och externa tjänster (reparation, underhåll, material, varor, transporter, förbrukningsmaterial mm). Den sammanlagda avvikelsen uppgår till -74 mnkr.

Tandvårdsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -18,2 mkr varav -12,8 mnkr avser beställarverksamhet för tandvård och -5,3 mnkr avser Folktandvårdens kliniker. Ett flertal faktorer uppges påverka nämndens utfall. Den organiserade barntandvården visar ett budgetunderskott på -7,4 mnkr. Det finns ett ökat antal barn och unga som har rätt till fri tandvård samt ett stort vårdbehov hos unga 18–23 år som fått uppehållstillstånd och då har rätt till fri tandvård. Kostnader för tandvård för patienter med särskilda behov och för specialisttandvård hos barn ökar och avviker mot budget. Region Blekinge påverkas av den nationella tandläkarbristen i kombination med stora pensionsavgångar vilket medför att antalet behandlare varit för få och det har därför inte varit möjligt att uppnå tillräckligt hög intäktsnivå för att uppnå kostnadstäckning.

Trafiknämnden redovisar ett överskott gentemot budget på 17,6 mnkr. Nämndens intäkter blev högre än budgeterat till följd av utökad uppdragstrafik samt ökade biljettintäkter. Vidare medförde bland annat partiell ledighet att även personalkostnader resulterade i en positiv avvikelse.

Finansförvaltningen. Inom finansförvaltningen redovisas dels skatter och generella statsbidrag samt resultat från finansiella poster. Sammanlagt avviker dessa med 146,4 mnkr gentemot budget.

3.6 Kommentarer från granskning av balansräkning

Den genomförda granskningen av balansräkningen har tagit sin utgångspunkt i att söka svar på stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder. Regionens balansräkning har härefter substansgranskats utifrån gjorda balanskontoutredningar. Kontroll har skett att samtliga balanskonton är avstämda och verifierade med underlag som styrker existens och värdering. För granskning av

balansräkning har en jämförande analys tagits fram.

Den genomförda granskningen har inte påvisat några väsentliga avvikelsernoteringar i förhållande till hur regionen redovisat substansen av tillgångar och skulder i årsredovisningen. Vi har lämnat rekommendationer för att förbättra hantering av vissa rutiner och register, vilka regionen har hörsammat och arbetar med att åtgärda.

Kortfristiga placeringar

Riksdagen beslutade i maj 2018 om en ny kommunal redovisningslag, Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som gäller från räkenskapsåret 2019. Vid värdering av tillgångar och skulder återfinns en väsentlig förändring gällande finansiella instrument. Värdering av finansiella instrument ska värderas till verkligt värde. Regionen har anpassat sin redovisning till de nya reglerna vilket har inneburit en uppskrivning med 42,5 mnkr.

I delårsrapporten för augusti uppgick motsvarande uppskrivning till 112,6 mnkr med en prognos för helåret på 40 mnkr. Under hösten 2019 har regionen avyttrat aktier och andelar och därmed realiserat kapitalvinster på 96,8 mnkr. Återstående finansiella instrument har ett bokfört värde, tillika ett marknadsvärde, på 1 566 mnkr.

3.7 Kassaflödesanalys

Regionen har upprättat en kassaflödesanalys som presenteras i årsredovisningen. Kassaflödesanalysen visar på ett negativt kassaflöde för 2019 på -4,4 mnkr. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår till 516,5 mnkr. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgår till -520,4 mnkr.

Kassaflödesanalysen bedöms i allt väsentligt vara upprättad i enlighet med god redovisningssed och enligt samma princip som föregående år.

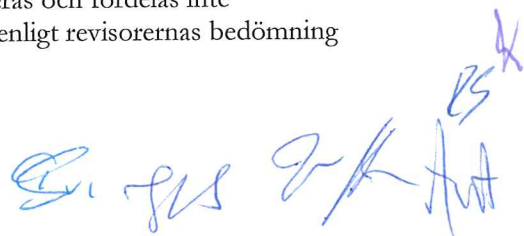
3.8 Tvister

Som ett led i revisionen har frågor kring pågående tvister ställts. Två tvister från föregående år har lösts under året och i ett fall har diskussioner inletts. Ingen av dessa tvister bedöms ha en väsentlig påverkan på regionens resultat.

4. Budgetprocessen och ekonomistyrning

Tidigare års genomförda granskningar har konstaterat att budgetprocessen i stor utsträckning präglats av en enkelriktad resursfördelningsprocess. Kopplingen mellan förvaltningarnas uppdrag och budgetförutsättningarna har lett till otillräckliga möjligheter till ekonomistyrning. Detta visar sig också i relativt stora avvikelser mot budget både beträffande intäkter och övriga poster i resultaträkningen. Blekingesjukhuset har tidigare år redovisat stora underskott, och hälso- och sjukvårdsnämnden fortsätter uppvisa kraftiga negativa avvikelser gentemot fullmäktiges fastställda budget. Den ekonomiska situationen, med fortsatta höga kostnader och fortsatt behov av hyrpersonal, är fortfarande problematisk och några effekter har ännu inte kunnat utläsas i det ekonomiska utfallet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden tillämpar en budgetteknik som innebär att hälso- och sjukvården tilldelas den budget som motsvarar de av verksamheterna förväntade kostnaderna. Motiveringen till detta är att skapa realistiska förutsättningar. Sammantaget uppgår dessa kostnader till ett högre belopp än tilldelad budgetram. Detta kräver då en reducerande post för att inte överskrida den budget som fullmäktige tilldelat nämnden. Dessa poster, till betydande belopp, benämns ekonomiska transaktioner och fyller funktionen som avräkningskonto för budgeten. Bland annat placeras här ofördelade besparingar. Revisorerna ställer sig mycket kritiska till denna budgetteknik. Konkretiseras och fördelas inte besparingsåtgärder på ett tidigt stadium är möjligheten att realisera dessa enligt revisorernas bedömning

mycket små. Därmed försämras förutsättningarna för att bedriva verksamheten inom fullmäktiges ekonomiska ramar.

Tidigt under året befarar hälso- och sjukvårdsnämnden ett väsentligt underskott och har enligt uppgift haft diskussioner om tilläggsaskanden. Revisorerna noterar i protokoll att ett uppdrag lämnats till hälso- och sjukvårdsdirektören att presentera åtgärder för en budget i balans 2019. Nämndens uppmaning till förvaltningen är att fortsätta arbetet med fastslagen besparingsplan. I augusti 2019 behandlar Regionstyrelsen hälso- och sjukvårdsnämndens åtgärdsplaner och återremitterar ärendet. Vid svar från nämnden till styrelsen noteras underskottet och att godkänna fortsatt arbete med fastslagen besparingsplan. Under november beslutar fullmäktige att uppdra åt nämnden att fortsätta med angiven besparingsplan.

Revisorerna gör bedömningen att de åtgärdsplaner som hälso- och sjukvårdsnämnden tagit fram har skett i ett sent skede, inte konkretiserats i tillräcklig utsträckning och inte fått tillräcklig effekt under året. Därtill kommer ovan angivna problematik kring det kraftigt försämrade resultatet som lämnades efter prognos i augusti 2019. Av regionstyrelsens protokoll framgår att styrelsen noterar information om nämndens resultat samt att åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans ska fortsätta.

Regionstyrelsen bedöms ha varit medvetna om den ekonomiska utvecklingen inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Huruvida formella framställningar om godkännande av underskott har gjorts eller inte anser revisorerna i detta sammanhang vara av underordnad betydelse. Regionstyrelsens uppgift är att styra och leda regionens verksamhet och har enligt kommunallagen en uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet. Vi ställer oss starkt kritiska till att regionstyrelsen inte på ett tydligare sätt fullgjort sin uppsiktsplikt.

Mot bakgrund av ovanstående gör vi bedömningen att de ekonomiska styrprinciperna, främst inom hälso- och sjukvården men också mellan nämnden och regionstyrelsen, måste förbättras och utvecklas. De åtgärder som nu genomförs i form av möten med verksamhetens företrädare, handlingsplaner, förstärkning av ekonomisk uppföljning och analys av prognosarbetet måste ske skyndsamt. Revisorerna uppmanar även såväl nämnd som styrelse att kontinuerligt och med täta avstämningsmöten hålla sig uppdaterade om utvecklingen.

Revisorerna har förståelse för att den stora omorganisationen och införlivande av nya verksamheter har ställt höga krav på ändrat arbetssätt inom ett flertal verksamheter. Revisorerna har tagit del av synpunkter från förvaltningar i samband med regionbildningen. Kritiken ligger i en otydlighet i ansvars- och arbetsfördelning. Några förvaltningar har även nämnt svårighet i att hantera tilläggsbudgetar. Detta kan enligt revisorernas bedömning få effekter på och begränsa möjligheterna till en tillfredsställande styrning och ledning. Det är därför av yttersta vikt att regionstyrelsen omedelbart gör erforderliga förtydligande och nödvändiga förbättringar.

5. Intern kontroll

I Kommunallagen 12 kap. 6 § framgår att revisorerna ska pröva om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I utförd granskning har vi översiktligt bedömt huruvida förvaltningarna genomfört och avrapporterat 2019 års interna kontrollarbete i enlighet med regionens riktlinjer för intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning är att Regionen har genomfört och rapporterat de kontrollinsatser som planerats under 2019. Skriftlig avrapportering har skett från respektive förvaltning där det framgår vad som är utfört, noterade avvikelser och åtgärder. En övervägande del av de utförda kontrollerna visar på en god intern kontroll.

Hälso- och sjukvårdsnämnden uppvisar en högre andel utförda kontroller som inte bedöms ha ett tillfredsställande resultat i förhållande till resterande nämnder. Exempelvis avseende signering av utanordningslistor, uppföljning av registrerade vårdskador och inkludering av

operationskoder vid diagnossättning. I de fall som brister har konstaterats har antingen åtgärder vidtagits eller så uppges det finnas planerade åtgärder. Även regionstyrelsen och patientnämndens uppföljning av den interna kontrollen visar på brister avseende signering av utanordningslistor.

Samverkansnämnden har ingen dokumenterad riskanalys. Hälso- och sjukvårdsnämnden har en dokumenterad riskanalys men den innehåller enbart de risker som är upptagna i nämndens internkontrollplan, vilket innebär att de inte har en dokumenterad bruttolista som omfattar nämndens samtliga identifierade risker. Samtliga nämnder och regionstyrelsen rekommenderades i 2018 och 2017 års revisionsredogörelse att upprätta en dokumenterad riskanalys där väsentliga risker identifieras och därefter ligger till grund för den interna kontrollplanen. Vi kvarstår därmed vid vår rekommendation om att samtliga nämnder ska upprätta en dokumenterad riskanalys.

6. Fördjupade granskningar

Löpande under året har resultatet av fördjupade granskningar inom förvaltningsrevisionen förmedlats till fullmäktiges ledamöter genom upprättade rapporter. Rapporterna har även tillställts respektive styrelse/nämnd för yttrande och åtgärder. Följande granskningar har genomförts:

- Granskning av tillgänglighet
- Granskning av E-hälsa
- Granskning av vårdskador
- Förstudie regional utveckling
- Granskning av regionens arbete för att motverka oegentligheter
- Granskning av regionens krisberedskap
- Granskning av arbetet för att säkerställa en jämlik hälsa

Nedan följer en sammanfattning av respektive granskning. För utförlig redogörelse av resultatet hänvisas till respektive rapport. Rapporterna finns tillgängliga på Regionens hemsida, <https://regionblekinge.se/politik-och-demokrati/revisionen.html>

Granskning av tillgänglighet	<ul style="list-style-type: none"> - På strategisk nivå finns det idag inget forum och inga centrala resurser som kan stödja utveckling vad gäller produktionsplanering och mottagningsflödet. Nära vård har emellertid gjort och gör viktiga analyser av flödena på vårdcentralerna som kan leda till förbättringar. - Det finns systemstöd för att planera produktionen, följa utvecklingen av produktionen samt för att analysera ändringar i bokningarna, avbokningar, uteblivna besök m.m. Det används dock i begränsad omfattning. - De tre somatiska mottagningarna inom sjukhusen har samtliga en produktionsplan på årsbasis som bryts ner och följs regelbundet. - Målstyrningen på alla organisatoriska nivåer har brister ur ett vårdlogistikperspektiv eftersom tillgängligheten inte följs för alla patienter. Det medför risker för undanträngning av exempelvis patienter med kroniska åkommor vilket granskningen visar.

Granskning av E-hälsa	<ul style="list-style-type: none"> - Det har inte arbetats fram handlingsplaner som anger roller och ansvar för att säkerställa arbetet. - Det saknas strukturer som säkerställer att systematiska riskanalyser sker vid projekteringsstart. - Den förvaltningsmodell som tillämpas har inte förankrats i hela organisationen - Både regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har identifierat insatsområden och indikatorer för att nå regionfullmäktiges målsättningar. Dessa följs upp löpande.
Vårdskador	<ul style="list-style-type: none"> - Regionen har en struktur med ansvar och roller som ger förutsättningar för att nå förbättringar i patientsäkerhetsarbetet. - Ansvar och roller för linjeorganisationen är kända men det finns inga enhetliga och kommunicerade rollbeskrivningar för stödfunktionerna - Ingen utav chefläkarna är utpekade att ha ett särskilt ansvar för patientsäkerhetsarbetet. - Styrningen svarar upp emot kraven i patientsäkerhetslagen och Socialstyrelsens föreskrifter. - Avvikelsehanteringssystemet fungerar relativt väl för att anmäla och utreda enskilda avvikelser men fungerar inte tillfredställande när det gäller att på övergripande nivå följa upp och analysera utvecklingen över tid. - Från patientsäkerhetsberättelsen är det mycket svårt att utläsa om antalet vårdskador i Region Blekinge minskar eller ökar eftersom statistiskt tillförlitligt resultat saknas.

Regional utveckling	<ul style="list-style-type: none"> - Det finns ett pågående arbete med att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi där såväl aktörer från kommuner som det civila samhället involveras i processen. - Uppföljning av indikatorerna som är kopplade till den regionala utvecklingsstrategin görs en gång årligen men därutöver sker löpande uppföljningar och rapportsläpp. - Det finns utmaningar i att förankra den regionala utvecklingsstrategin hos samtliga nämnder.
Oegentligheter	<ul style="list-style-type: none"> - Region Blekinge har genom fastställd policy och riktlinjer kring otillbörlig påverkan tydliggjort sin inställning kring oegentligheter och skapat en bra grund för regionens förebyggande arbete kring oegentligheter. - Region Blekinges interna kontroll avseende mutor och oegentligheter kan stärkas och utvecklas ytterligare. - Inom COSO-modellens fem komponenter finns delar som har en tydlig utvecklingspotential alternativt bedöms som delvis tillfredsställande/uppfullt. - Informationen till medarbetare inom hälso- och sjukvården samt tandvården behöver stärkas.
Krisberedskap	<ul style="list-style-type: none"> - Planen för katastrofmedicinsk beredskap inte har reviderats sedan regionbildningen 2019. - Regionen har en ändamålsenlig organisation på övergripande nivå utifrån handlingsplanen för kris- och beredskap. Det gäller dock ej på förvaltningsnivå. - Risk- och sårbarhetsanalyser saknas på såväl regionövergripande nivå som på förvaltningsnivå. - Det har inte säkerställts om samtliga berörda politiker och medarbetare har genomgått de utbildningarna och övningar som finns i handlingsplanen.
Jämlik hälsa	<ul style="list-style-type: none"> - En god och jämlik hälsa utgör ett av inriktningsmålen i regionplanen för 2019-2021. Enligt regionplanen ska även kommissionens rapport omsättas i samtliga nämnders verksamhetsplan. - Det pågår flera insatser för att skapa en god och jämlik hälsa, till exempel insatser för att förbättra invånarnas levnadsvanor, införandet av ett personcentrerat förhållningssätt samt främjande av barns språkutveckling. - Regionen har tillgång till kunskap, information från nätverk och en stor mängd data men det saknas styrning och strukturer för att tillvarata dessa fullt ut. - Det saknas prioritering av kommissionens förslag på åtgärder, vilket resultat som förväntas samt vem som ska utföra arbetet. - Det faktum att det saknas prioritering av kommissionens förslag på åtgärder och en sammanhållen styrning av folkhälsoarbetet riskerar att leda till ett decentraliserat arbetssätt som kan medföra en stor variation i arbetet inom länet.

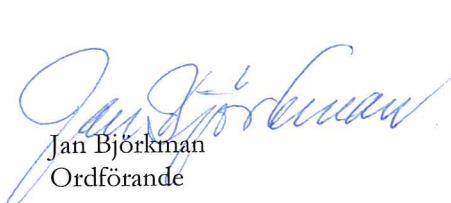

7. Sammanfattande bedömning

Efter granskningen av årsredovisningen för 2019 är vår uppfattning:

- Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.
- Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av Regionens resultat 2019 och ställning per 2019-12-31.
- Årets resultat innebär en positiv avvikelse mot budget på 2,5 mnkr. Enskilda nämnder visar betydande avvikelser.
- Det redovisade balanskravsresultatet för 2019 är positivt och uppgår till 4,4 mnkr. Det finns inga underskott att återställa.
- Region Blekinge har inte fullt ut en tillfredsställande måluppfyllelse på övergripande nivå då enbart tre av elva inriktningsmål uppnådde en tillfredsställande måluppfyllelse. Vi konstaterar utvecklingsmöjligheter i att tydliggöra nämndernas samlade bedömning av måluppfyllelsen för inriktningsmålen samt säkerställa att indikatorerna speglar verksamhetens utmaningar och målsättningar. Att inriktningsmål bedöms vara uppfyllda samtidigt som indikatorer inte har uppnått målvärdet kan indikera att indikatorerna inte fullt ut är anpassade för den specifika verksamheten.
- Den interna kontrollen bedöms i allt väsentligt fungera tillfredsställande. Vi noterar att hälso- och sjukvårdsnämnden och samverkansnämnden inte har en dokumenterad riskanalys innehållande verksamhetens samtliga risker. Slutligen bör regionen stärka rutinerna för signering av utanordningslistor, då flera nämnder uppvisat brister under 2019.

Karlskrona den 20 mars 2020

Jan Björkman
Ordförande

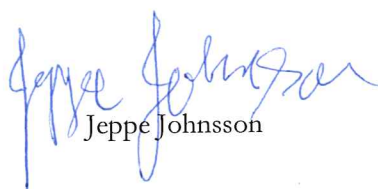
Tyrone Svärth
Vice ordförande

Peter Wald

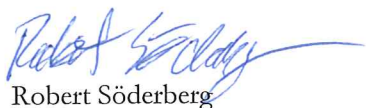
Lesley Appelgren

Jeppe Johnsson

Inga Lill Siggelsten Blum

Robert Söderberg